

OKNO

PODZIM-ZIMA 1974

ročník 6

číslo 27

ZEM, Z NÍŽ JSME VYŠLI

JOSEF HORA

Zem, z níž jsme vyšli je nejkrásnější
a nic na ní není.
Oči mé mladosti jí věncí,
má krev tam teče.

Skřivan, jenž se tam z brázd zdvih
a zpívá,
je květen mého srdce.
A večer já jsem to, jenž pokrývám tu
zem,
já, píseň cvrčků.

Neplaš milence na mezích, lunu
v travách,
křepelku polekanou.
Sladký stín spánku na mě poprchává
z tvých hvězd, z tvých topolů a lip.

Vážení přátelé!

Blíží se doba, kdy se člověk ohlédne, aby spočítal, jak hospodařil se 365 dny, které dostal do vínku pro letošní rok. Aní my nejsme ušetření bilance, kterou nebudeme moci nazvat nejúspěšnější. Laška nákladů se zvedla i pro ty, kdož hospodaří s veřejnými prostředky. Někdy opravdu nestačí ani hora dobré vůle, aby zakryla vrásky, které nadělalo Nepochopení.

Chtěli bychom ale poděkovat nejprve těm /a bylo jich nad očekávání hodně!/, kteří projevili své sympatie s naší snahou vydávat i nadále v Holandsku časopis, aby tak bylo jakési spojení mezi těmi, kdož se rozhodli žít v této malé zemi, jejíž obyvatelé nás mezi sebe tak ochotně vzali. Bylo to milé, číst Vaše řádky, anebo pokládat telefon po hezkých rozhovorech.

Musíme samozřejmě zvlášť poděkovat těm, jejichž sympatie nekončily slovy, ale projevily se na našem kontě darem na náš tiskový fond. A byly to dary nejenom krajanů, ale i holandských přátel, z Evropy, i ze zámoří.

Posíláme Vám dnes dvojčíslo PODZIM - ZIMA 1974, do kterého jsme vybrali hlavně zprávy z exilového tisku, různá oznámení, drobnosti z kultury a komentáře k současným událostem. Budeme se snažit udržet časopis i v příštím roce, případně jeho obsah rozšířit. Pomozte nám k tomu svými dobrovolnými dary, i tím, že nám sdělíte novou adresu, abychom zbytečně neplatili poštovné na adresu starou.

Přejeme Vám do příštího roku hlavně zdraví, klid a spokojenost, hodně úspěchů v zaměstnání i v podnikání, jakož i dobrou životní pohodu.

Za redakci OKNA:
Jožka Staněk

Za NS Comenius:
Ir. O. Pajkrť

Agentík jako hrdina detektivky

Pod tímto titulem píše P. Haberman v "Amerických listech" o brožurce, kterou vydalo pražské nakladatelství "Magnet" pod názvem "Spolek mrtvých stínů". O co se vlastně jedná?

"Poradní sbor" v Mnichově ve svém dokumentu o tom říká: "...jde o pamflet, snůšku nesoustavných informací a především klepů z prostředí československé emigrace"

O úrovni a obsahu této publikace nechme mluvit P. Habermana: "Fabule "nemagnetického děje" odpovídá úrovni slepičího mozku běžného referenta STB. Hrdina příběhu, Karel Marek, chtěl po r. 1945 vstoupit do KSČ, ale jeho otec, poštovní revident, ho donutí vstoupit k národním socialistům. S jejími funkcionáři se po únoru 1948 Karel Marek zapletl do "illegality" - neohlásil skladiště zbraní, jimiž byli nakonec zastřeleni dva strážmistři SNB a jeden civilista".

Marek pak - po vypršení trestu - s pomocí svého přítele, důstojníka STB, odjíždí na Západ zasadit ránu válečným štváčům.

Jeho činnost zde je pracovníkům exilu známa: pan Karel Marek se jmenuje ve skutečnosti Ervín Marák, bydlel v západním Berlíně, odkud létal do západního Německa, kde se snažil navazovat kontakty. Chodil na schůze, na které nebyl zván a vyvíjel předstíranou činnost. Při návštěvách zaizoval korespondenci hostitelů, na tajně ukrytý miniaturní magnetofon ve svých šatech nahrával útržky zajímavých hovorů. Vedl velmi dlouhé telefonní hovory, které zaznamenával na magnetofonové pásky pro STB.

Marák neváhal pro svoji osobní chorobnou ctižádost obětovat ani svého nejlepšího přítele. Haberman o tom píše: "Je jen otázka, do jaké míry se eventuálně podílel vlastní iniciativou na zakládání jakýchsi "center" doma. I to totiž nevypadá nepravděpodobně, vezmeme-li v úvahu snahu některých profesionálních "osvobozovačů" a debilní myšlenkové pochody STB, která potřebuje za každou cenu taková centra vydupat ze země zcela v duchu metod, jakých užívala v padesátých letech. - Nedávno prošla čs. tiskem zpráva o odsouzení D. Pártlové z Liberce k několikaletému vězení. Patřila mezi ty, s kterými Marek navázal spojení (po důvěrném sdělení kanálů, pomocí nichž s D. Pártlovou udržoval spojení její manžel, který žije v BRD - pozn. redakce OKNA) a obratem je hlásil STB. Hra na "illegalitu", která je protipólem hry starých harcovníků boje za "osvobození", skončila tedy tragicky. Knižka se objevila na trhu dřív, než D. Pártlová byla odsouzena: STB tedy věděla, že bude odsouzena, dřív, než o tom rozhodl soud."

Závěr Habermanova článku pak správně usuzuje, že byla-li knížka stažena z prodeje, stalo se tak proto, že "někdo si zachoval zbytek soudného rozumu a došel k závěru, že kniha vlastně ukazuje, jak celý nákladný aparát STB sbírá v zahraničí drby od piva a inscenuje stejné provokace, jako to dělal kdysi".

Marákovy cesty vedly i do Holandska. O některých z těch, s kterými se zde stýkal, se v knize píše, jiné, s kterými udržoval styky tajně (které jsou však známy), vynechává. I to je poučné.

Každopádně lze konstatovat, že "Mrtvé stíny" straší více pana Maráka ve Šlapanicích u Brna, nežli ty, o kterých se v uvedené brožurce autor se smyšleným jménem Petr Bednář, kterému Marák předal "materiál" ze svého pobytu na Západě, rozepsal pod jejich pravými jmény. Mají to páni estébáci starosti!

Nedávno napsal Marák jednomu ze svých známých na Západě dopis, ve kterém mu píše, že "se nedá nic dělat, protože realita je tvrdá". Dále mu sděluje, že z jeho záznamů ze zdejšího pobytu bude v čs. televizi vysíláno jakési pásmo. Inu - každý se živí, jak mu jeho mentalita dovoluje.

- an -

Pražský rozhlas přichystal svým posluchačům příjemný zážitek - soudruh Ervín Marák, který těžkopádně četl napsaný text, uváděl zde komentář ke svým bývalým známým a z kontextu vytrhané části telefonických rozhovorů s nimi. To, co si doma myslí lidé o vládnoucí straně moskevských přísluhovačů a co si spolu jen šeptají dvajíce se obezřele kolem sebe, bylo v tomto pořadu řečeno hlasitě, bez bázně a přímočaře exilovými pracovníky. Představte-li si, jak se některé pasáže těchto telefonických rozhovorů rozletěly mezi "lid", troufáme si tvrdit, že při příštích relacích budou ulice liduprázdné, jako když se vysílá důležitý hokejový zápas. Lidé se chtějí v kolotoči strachu, ve kterém musí žít, pobavit na účet vládnoucí třídy. Nezbývá tedy, než pražskému rozhlasu k tomuto počínu upřímně blahopřát!

Jakpak je ? tam u nás doma

* V Československu je dnes 160 tisíc sovětských vojáků, z toho dobrá polovina v Čechách a na Moravě. Jen v severních Čechách je jich umístěno 40 tisíc, v Děčíně třeba na 2000, v Mladé Boleslavi 3000. Dalšíh 40 tisíc je jich na severní Moravě. Zesiluje se nebývale i policejní dohled: na jihu a na severu Prahy se stavějí kasárna pro policejní přepadové oddíly. Stav letectva se snížil na polovinu, protože - podle doktriny maršálů Grečka a Jakubovského - nemá být čs. armáda schopná samostatných akcí.

/Zpravodaj, Švýcarsko/

* Deset generálů a tisíce ostatních důstojníků byli v Československu posláni do předčasně penze, protože byli politicky nespolehliví. Oznámil to v rakouském hlavním městě Vídni Jiří Stárek, čs. ex-diplomat, který v r. 1968, po vpádu vojsk varšavské smlouvy odešel na Západ.

/Telegraaf, Amsterdam/

* V srpnu pobývali na léčení v Karlových Varech milí sověšští hosté: náčelník Hlavní správy požární ochrany MV SSSR, gen. F. V. Obuchov s chotí, profesorkou moskevské Vysoké školy požární ochrany ing. N. Obuchovovou a náčelník požární ochrany Moskvy, gen. I. L. Antonov s manželkou. Spolu s předsedou federálního výboru Svazu požární ochrany ČSSR plk. dr. M. Řepinským a představiteli požární ochrany okresu navštívili letní táborové soustředění mladých požárníků v Nové Roli a námětově cvičení požárníků v Nejdku.

/Karlovarský lázeňský časopis/

* Od 1.července bylo území hlavního města rozšířeno o dalších téměř 200 km², t.j. o 67% dosavadní rozlohy. Počet jeho obyvatel tak dosáhl počtu více nežli 1,152.000. K Praze se připojilo 30 obcí Středočeského kraje, např. Běchovice, Dolní a Horní Počernice, Klánovice, Koloděje, Uhříněves a Vinoř z okresu Praha-východ, a Radotín, Řeporyje, Stodůlky, Zbraslav a Zličín z okresu Praha-západ. Praha tak má rozlohu 496 km².

/Nový život/

* Povídá se, povídá... že okresy vypsaly socialistickou soutěž, který z nich pustí nejméně rodinných příslušníků za emigranty. Vítěz dostane odměnou čestný diplom "výspy socialismu".

/Dopis z domova/

* Ústav pro využití výpočetní techniky v řízení, který je na Pankráci, nedaleko nové stanice metra naproti Nejvyššímu soudu, není nějakou vědeckou institucí, jak by napovídala jeho složitý název. Je to podnik ve správě STB s velmi prozaickými úkoly: sleduje veškerou korespondenci, kterou vedou čs. občané s cizinou, aktivní i pasivní. Za tím účelem je vybaven špičkovými západními počítači.

/Nový domov/

* V Československu byla uvedena v činnost další akce, která má za úkol prohloubit rozkol mezi těmi, kdo jsou doma a emigrací: vše, co emigranti prodali před svým odchodem, ať rodinných příslušníků, neb cizím lidem, musí tito znovu platit podle odhadu státním organizacím. Není podstatné, zda prodej byl proveden se všemi náležitostmi /dům, auto/, nebo pouze dohodou mezi oběma stranami /nábytek, bytové doplňky/. Při této akci vychází najevo, že větší na emigrantů byla v nepřítomnosti odsouzena, aniž by to bylo odsouzenému nebo jeho rodinným příslušníkům, kteří žijí v republice, oznámeno.

/Zpráva z domova/

* Pražský primátor udělil prvním manželům - panu Jaroslavu Tichému ze Střešovic a jeho ženě - nově zřízený titul pro ty, kteří se dožijí půlstoletí společného života. Ale aby nebylo mýlky - už se tomu neříká "zlatá svatba". Na pražském magistrátě vymysleli úřednický kožený titul "zasloužilá manželská dvojice".

/Americké listy/

* Nejvyšší soud ČSR v pondělí 1.července zamítl odvolání matky 23leté Olgy Hepnarové a potvrdil původní rozsudek městského soudu v Praze. Podle něho byla Olga Hepnarová pro několikanásobný trestný čin vraždy odsouzena k trestu smrti. Jak je známo, Olga Hepnarová zabila v červenci loňského roku v Praze nákladním automobilem 8 lidí, šest těžce a šest lehce zranila. Nejvyšší soud vyvrátil námitky obhajoby proti hodnotě znaleckých posudků a na postupu městského soudu neshledal žádné procesní vady.

/Nový domov/

* Ve dnech 16.-20.září se konaly rozhovory delegací ČSSR a Svaté stolice. Ze suchého komuniké se dovídáme, že byly prodiskutovány některé základní otázky týkající se vztahů mezi církví a státem ČSSR, že obě delegace projevíly vůli se dohodnout a že se opět sejdou. Novináři četli mezi řádky, že jednání nebyla hladká, protože persekuce církve a věřících nabyla v poslední době urputnosti let padesátých. A jako předmět rozhovorů viděli obsazení devíti stále vakantních biskupských stolců.

/Nový život/

Moskevská Watergate

Před svým startem v ČSR absolvovali kanadští profesionálové seriál osmi utkání se SSSR /z nichž čtyři prohráli, jednu zvítězili a tři zápasy skončily nerozhodně/. Prvá půlka na kanadských kluzištích vyzněla v harmonii, ta druhá - moskevská - skandály. Kanadané opouštěli pak Moskvu via Praha zahořklí a výrok p. Hendersona: "Ani za milión dolarů bych už více SSSR nenavštívil" vyjadřoval pocity celé výpravy.

Když si kanadští hokejisté před zápasy se SSSR v Moskvě určovali taktiku, netušili, že v místnostech jsou zamontována odposlouchávací zařízení. Jak se na to přišlo? Kanadský trenér Bill Harris totiž před posledním utkáním svým hráčům přikázal, aby útočili středem kluziště, a to z toho důvodu, že tam jsou slabiny sovětské obrany. Pět zápasů před tím totiž hráli sovětské hokejisté křídly a najednou v závěrečném utkání blokovali dva-tři Rusové hrací plochu před vlastní brankou. Kanadané z toho nebyli příliš moudří, avšak po utkání bylo vše jasné: kapitán mužstva Kanady G. Howe našel ve své skříni odposlouchávací zařízení a tím bylo vše vysvětleno. Sdílel to svým spoluhráčům, ti pak prohledali své pokoje a i Mike Walten a brankář Gerry Cheevers našli podobné zařízení ve svých skříňkách na prádlo. Kanadané pak už nesměli ani do konferenční místnosti, kde se odklízely další odposlouchávací minikrofony.

Gerry Cheevers, který jako první se vrátil do Kanady, na torontském letišti prohlásil: "Byl bych za to, abychom přerušili se Sověty jakékoli sportovní styky. Sovětské mužstvo se ukázalo nejen jako tým, který neumí prohrávat, ale škaredě se zachovalo i při svých vítězstvích: každý špinavý trik, podvod byl pro něho dobrý, hlavně, že vedl k cíli! Přítel Walton a pak i já" - dodal Cheevers - "jsme našli na pokojích štěnice. K našim ženám se sovětské pořadatelé nechovali příliš kavalírsky. Neměli jsme možnost pořádného tréninku a jídlo, které jsme v Moskvě dostávali, bylo ubohé."

Napjatá situace vyvrcholila před posledním utkáním. Těsně před zápasem oznámil hlasatel na stadionu v Lužnikách, že přechte prohlášení sovětské hokejové federace. Říkalo se v něm: "Utkání by muselo být okamžitě přerušeno, jestliže by Kanadané porušili svou špinavou, nečistou hrou sportovní pravidla ledního hokeje!" A pochopitelně na to 2.500 kanadských fanoušků, kteří přijeli se svým mužstvem do Evropy, odpovědělo pokřikem, nespokojeností, něco podobného nečekali. Vždyť to mělo být i tentokrát jen "přátelské mezinárodní utkání". Výzva z ampliónu však bezpochyby musela nalít benzin do ohně. A že to s hrou reprezentantů javorového listu nebylo nikterak divoké, svědčí například výrok čs. obránce Šímy po utkání s Kanadou v Praze: "Myslím, že v naší lize se hraje daleko tvrději než to, co jsme viděli od Kanadanů!"

/České slovo/

SLOVENSKO

40 km dlouhé jsou regály *Archivio Segreto Vaticano*, neboli tajný archiv vatikánského státu. Před několika týdny byl z něho podle tradice uvolněn k publikování 8. svazek, naplněný "Akty a dokumenty Svaté Stolice k Druhé světové válce" z let 1941 - 1942.

Pro nás je důležitý doklady, týkajícími se poměrů na Slovensku, jež bylo v té době - od 14. března 1939 - formálně samostatným, ve skutečnosti však satelitním státem Hitlerova Německa. Výmluvně o tom svědčí ve sbírce téměř 600 dopisů korespondence tehdejšího diplomatického zástupce Vatikánu v Bratislavě, Msgr. Guiseppe Burzio se slovenským státním prezidentem, katolickým knězem Jozefem Tiso. Vatikánský diplomat se marně pokoušel získat ho pro akci k zachránění deportace židů ze Slovenska do Polska. 9.3. 1942 upozornil proto Msgr. Burzio Svatou Stolicí, že 80 tisíc slovenských židů bude deportováno, což pro většinu znamená "jistou smrt". Kardinál Domenico Tardini, sekretář pro mimořádné církevní záležitosti, k tomu tehdy poznamenal, že nemůže pochopit, že není možné, získat duchovního v čele Slovenska pro humanitní akci. Vatikán zakročoval tedy bez Tisa, ale Tardini zoufale poznamenal na koncept telegramu pro papežského nuncia na Slovensku: "Nevím, zda tyto kroky postačí zabrzdit šílené".

Nestačily. Snad tedy alespoň postačí tento dokumentární záznam, aby někteří z dosavadních zbožňovatelů Slovenského Štátu poopravili objektivně svůj názor a pochopili jeden z důvodů za 2 měsíce jubilujícího Slovenského národního povstání za Československou republiku.
/Demokracie v exilu/

L. Pachman o J. Hochmanovi

V krajauském týdeníku v Kanadě "Nový domov" byl uveřejněn dopis pana Lučka Pachmana, z něhož pro zajímavost vyjímáme:

"Vážená redakce, začínám úmyslně ve stylu "kádrových posudků". Tedy: Jiřího Hochmana znám od září 1968. Sedávali jsme společně v redakci "Reportéra", chodili společně na schůze do závodů a na vysoké školy... První den po příjezdu podal přesnou charakteristiku situace u nás a mimo jiné mluvil o tom, jak se dokonale zprofanovalo komunistické hnutí i jeho ideologie, jak docela jiné /dokonce už docela jiné než na jaře roku 1968/ jsou cíle a tužby našich lidí. Ve jménu elementárního rozumu žádám, aby se namísto namáhavého sestavování jeho bibliografie z let padesátých raději šířily jeho zkušenosti začátku let sedmdesátých... Luděk Pachman."

Tedy: "Ve jménu elementárního rozumu..." - jen nemluvte o tom, co páni komunisté natropili, co zla a neštěstí způsobili! Jen nemluvte o tom, jaký měli tito pánové podíl na neštěstí Československa a jeho lidu. "Ve jménu elementárního rozumu..." zapomenout na jejich dvacetiletou činnost, persekuci poctivých a slušných lidí, kterou tak či onak s vyhrnutými rukávy prováděli! Jen nemluvit o tom, jak vedli kampaně proti exilu, proti všemu, co náš lid ve vlasti upomínalo na lepší a spravedlivější minulost! Jen nemluvit a nepsat o tom, jakou slávu tito pánové za tuto svoji činnost užívali, jak byli mocní a jaké vavříny režimu si vysloužili! A "Ve jménu elementárního rozumu..." přijmout tyto pány v exilu a ve svobodném světě s otevřenou náručí jen proto, že vsadili na bolševickou kartu, která jim tentokráte nevyšla! Je také "Ve jménu elementárního rozumu..." když pan Jiří Hochman a jemu podobní mluví o tom, "jak se dokonale zprofanovalo komunistické hnutí a jeho ideologie" - nebo je to výsměch všemu zdravému rozumu? Po desetiletých nedocenitelných zásluh těchto pánů o

všechno, co komunistický režim v Československu spáchal, najednou objevili - snad jen a výlučně proto, že jim jejich spekulace tentokrát nevyšla? Jakkap by mluvili, kdyby byli s Husákem u korytka? - že se "komunistické hnutí zprofanovalo!" Jistě se jejich oběti ve vlasti i v exilu nestačí divit!

O tom, co je "komunistické hnutí a jeho ideologie", o tom co je komunistický režim v Československu a v ostatních komunistických státech, o tom nám nepotřebuje ani pan Jiří Hochman ani pan Luděk Pachman nic vyprávět - třeba by to bylo "Ve jménu elementárního rozumu..." My jsme proti tomuto neštěstí a zlu bojovali v době, kdy oni byli představiteli tohoto neštěstí a zla kdy se slunili v přízni moskevských a pražských pánů a kdy každý z nich mohl právem říci "Žil jsem skoro jako kníže".

Jakkap si žil pod vládou a za blahobytu těchto kníže československý lid?

/VÍDEŇSKÉ SVOBODNÉ LIST

SKLADATEL NÁRODNÍ HYMNY

7. února 1862 zemřel František Škroup, skladatel naší národní hymny. Narodil se 3. června 1801 ve Votších u Pardubic, v rodině učitele. Otec u něho brzy pozoroval hudební nadání a začal ho cvičit ve zpěvu a hře na klavír. V 11 letech odjel František na studium do Prahy, kde také působil jako vokalista v Týnském chrámu a v Loreť. Gymnasiální studia dokončil v Hradci Králové a roku 1819 se vrací zpět do Prahy na studium filosofie. Živí se zde sám, jako domácí učitel hudby. V té době už také komponoval drobnější skladby, písně a kvarteta.

V roce 1823 se usneslo několik vlasteneckých ochotníků, že budou v Praze hrát opery v českém jazyce (do té doby se hrálo pouze německy) a obrátili se také na Františka Škroupa.

2. února 1926 otřáslo se Stavovské (nynější Tylovo) divadlo bouřlivým potleskem.

Dávala se Škroupova opera Dráteník. Škroup byl slaven jako zakladatel české opery. Druhá jeho opera Oldřich a Božena byla hrána 4. prosince 1828.

21. prosince 1834 byla poprvé uvedena Tylova hraška Fidlovačka, která obsahuje také píseň Kde domov můj (tehdy ji zpíval Karel Strakatý v úloze slepého zebraého muzikanta). Autorem písně byl František Škroup.

Roku 1837 dostal Škroup místo prvního kapelníka ve Stavovském divadle, kde působil až do r. 1857, kdy se odebral na odpočinek. Činný byl však dále. Založil v Praze ústav pro dramatický zpěv, působil na konzervatoři a zastával řadu významných kulturních funkcí. Roku 1860 odjel do Rotterdamu, kam byl pozván, aby se ujal místa kapelníka v tamější opeře. Zde také 7. února 1862 zemřel.

ROUWDRAGEND, TREEDT TSJECHOSLOWAKIJE
VERLATEN, TERUG IN DE DUISTERNIS...
GEBROKEN,

Churchill

M. Brožková: PRAHA

Mně stýská se často po ní
 a toužím spatřit ji zase
 v její jarní i podzimní kráse
 kde věže kostelů lahodně zvoní
 Stříbrný třpyt má její řeka
 sladce si zpívá a mezi jezy stéká
 pod mosty kde pilíře pohladit chce si
 odpočinout na chvíli a spěchat dále
 vždyť v samém shonu stále
 jako ten čas, roky a život plyne
 dny radostné má někdy však i stinné
 Mně stýská se často po ní.....

Střípky z kultury

*6.října byla otevřena výstava českého umělce, který žije v Holandsku, JANA DOSTÁLA, v Bottropu, v tamnějším muzeu. Úvodní slovo měl Libor Trnka. Výstava trvala do 3. listopadu.

*V Galerii KRAUSE ve Švýcarsku byla 5.října vernisáž výstavy MARTINA NOVOTNÉHO. V současné době zde vystavoval i malíř LADISLAV DYDEK.

*Na způsob pražské Violy bylo v Amsterdamu otevřeno malé poetické divadlo RUBICON, ve kterém byla prozatím uvedena dvě pásma: holandský herec Ton LENSINK zde četl povídky E. A. Poe-a a jiný holandský herec Lou LANDRÉ znamenitou formou prezentoval Françoise Villona. Režii měla Věra BAREŠOVÁ.

*Exilové nakladatelství CCC BOOKS v Mnichově uzavřelo svoji činnost. Jejím pokračovatelem je CZECHOSLOVAK CULTURAL CLUB se sídlem v Haarlemu, /postbus 4149/, který ještě letos bude rozesílat svým členům II.hý díl knihy A. Kratochvila ŽALUJI :Vrátit slovo umlče - ným/, knihu Jitky Henrykové POSLEDNÍ VLAK Z BABYLÓNU, jakož i vtipné kresby Jaroslava Kučery ECCE, HOMO! s úvodním slovem autora.

*KLUB NOVÝCH v Toronto vydal serii osmi pohlednic /TGM, Dr.Milan Hodža, Dr. Josef Beran, Jan Palach atd./, která stojí 3 guldeny.Tyto si můžete objednat v naší redakci. Koupí upřímně doporučujeme!

*V Kanadě se připravuje postavení pomníku Janu Palachovi. Žádáme Vás zdvořile, abyste podle svých možností podpořili tuto akci finančně. Dostali jsme opis ujištění a záruky, že peněz nebude zneužito jednotlivcem nebo korporací. Peněžní prostředky jsou notářsky zajištěny. I sebemenší příspěvek poukažte na konto Netherlandse Stichting Comenius, postřekening 1997891 s poznámkou "J. Palach". Peníze takto získané poukážeme přímo k rukám notáře v Kanadě.

*KNIHA - NEJLEPŠÍ DÁREK POD STROMEČEK !

BYL JSEM NA VÝSTAVĚ

Ano - příznám se - byl. V Amsterdamu. Na československé. Snad to ani není velký přečin, že jsem dvěma guldeny vstupného a zaplacením večere podpořil československý komunistický režim. Ostatně - nebyl jsem tam sám. Jak to tak odhadují, bylo to 1:1. Na jednoho režimistu, z nichž mnozí byli oblečení v ony pověstné kalhoty ze zeleného estébáckého sukna, jeden emigrant. Byl jsem prostě zvědav. Zvědav na to, co nového přinesla doba posledních pěti-šesti let - období československé „normalizace“.

Na celkem malé ploše severní části výstavních budov RAI byly v obvodu stánky národních podniků, uprostřed pak výrobky lehkého i těžkého průmyslu - jízdními koly počínaje, přes nové typy motocyklu vč. terenní CZ a plochodrážní Jawy, okoukaných, zastaralých a nevykonných osobních vozů Škoda MB, hezkých vysokozdvížných vozíků, konče obřími horizontálkami, lisy a jak se všechny tyhle malé zázraky ovládané z příručních panelů jmenují. Ve druhé polovině výstavní plochy bylo kino a stánek, kde bylo lze koupit gramofonové desky a upomínkové předměty včetně skleněných figurek, které šikovné ruce skládá vyráběly před očima návštěvníků. Nechyběl ani pravý strakonický dudák, jehož překrásný nástroj a originelní výkon se těšily velkému zájmu.

Stánky národních podniků, resp. jejich výrobky, měly různou úroveň. Nejhezčí a nejvíce obdivované bylo české křišťálové sklo, které nesporně má světový primát. Přesto tvrzení "experta přes sklo", který na výstavě měl toto oddělení pod patronací, že "královská holandská rodina by se vo to sklo poprala, kdybysme jim ho dali", nebo že "nejhorší kšefty jsou s Holanďanama, protože "grosemani" nepřejou, aby ta naše krása tady mohla bejt pro pracující" je jistě poněkud přehráno, stejně jako jeho tvrzení: "...dodací lhůta? Jó - my sme vyprodané. Dodací lhůta 6 měsíců, ale já rači řeknu 12 měsíců". Tak jsem to totiž vyslechl, když to říkal jedné návštěvnici, která si sklo chtěla koupit "pro vlastní potěšení", jak onomu soudruhovi říkala. Oba mluvili česky.

V dalším stánku, který musel návštěvníky zaujmout, byly vystaveny lovecké pušky.

O ostatním se to už nedá říci. Nádobí, z něhož nekvalita a ne-modernost přímo číselly, černo-bílé televize, magnetofony, z nichž ani jeden nebyl kazetový nebo dokonce stereofonní, nevykonné autoradio, několik málo kousků bižuterie (i když působivé aranžovaných), nemohlo návštěvníky upoutat.

Navštívil jsem také kino, kde bylo možno vycítit tísnivé ovzduší, jaké zřejmě panuje "od Sumavy k Tatrám". Dobře dělaný film se jistě Holanďanům líbil. Nám nemohla ujít lživá komunistická propaganda mající působit na city "krajanů" za velkou louží, která zdůrazňovala to, co v republice není: bohatý náboženský život a církevní slavnosti.

Abych tuhle pachů setřel, zašel jsem nakonec do restaurace, kde se podávaly české speciality. Dal jsem si moravského vrabce, kte-

rého jsem spláchl pravým plzeňským. Za vrabce jsem zaplatil deset zlattek, za třetinku piva dvěpadesát. Rád jsem dal příjemné holandské ser-vírce dobré zpropitné, neboť zde jsem – po prostudování cen na jídel – ním lístku konečně našel, co jsem tak dlouho hledal: něco, kde pražský režim nejen dohnal, ale i předebral zdejší kapitalisty.

S úlevou jsem vydechl, když jsem se pak znovu ocitl v amster – damských ulicích, byť tyto byly přecpány tisíci auty, mezi kterými se mihla i Tatra 603 s papaláši obchodního oddělení. S pocitem pět a půl roku starého správného rozhodnutí jsem si pak sedl do své simky a za – pnul si radio. Jistě zcela náhodou jsem si pak vyposlechl v programu starý šlágr o amsterdamských tulipánech.

* * * * *

J.-k

BRATISLAVA, MESTO MOJE

Pod starým hradom mesto moje
spieva,
Čajkovský i Smetana doznel v sieni,
z partitúr bije srdce Prokofieva,
ulice mesta žijú v rozochvení.

Obloha storočia ako prameň čistá
a jeseň zrazu stíha listie do fontán,
čas nám zas hrá Brahmsa, Mozarta
i Liszta,
otvor si srdce pre tú krásu dokorán.

Ty, mesto opité hudbou ako vínom,
ty, mesto parkov, kúrií a starých brán,
ty, mesto vzácne, čo rastieš pod
Slavínom,
fanfáry k počte znejú ti zo všetkých
strán.

Ty, mesto opité hudbou ako vínom,
ty, mesto parkov, kúrií a starých brán,
ty, mesto vzácne, čo rastieš pod
Slavínom,
fanfáry k počte znejú ti zo všetkých
strán.

Ožije starý svet pod taktovkou času,
dejiny vyzvali dnešný deň na kordy,
námestia i dlažby zmlknu od úžasu,
keď bušia prudké a vášnivé akordy.

Z Bartóka, Haydna, až vzduch je tónov
plný;
len dobrých fudí melódia pospája,
a keď sa zdvihne slák nad napnuté
struny,
zašumia roky s hladinou vln Dunaja.

Opus bonum

V roce 1972 bylo založeno sdružení "Opus bonum". Už svým jménem se hlásí k dědictví iniciátora novodobé křesťanské kultury v českých zemích, profesora Josefa Floriana. Jedna z jeho edic nesla název Dobré Dílo, který se později přenesl na celou Florianovu činnost. Latinský název nové společnosti vyjadřuje zároveň, že iniciativa vyrůstá v nové situaci a musí se proto adaptovat změněným podmínkám a mezinárodnímu prostředí.

Společnost "Opus bonum" hodlá se zabývat vědou, uměním, ediční činností, organizováním kulturních a náboženských podniků atd., klade si však jako prvotní úkol vytváření živého společenství mezi svými členy a mezi lidmi, s kterými naváže kontakty. Bude se zabývat problémy emigrace, pořádat akademické týdny a organizovat setkání mládeže.

Pro počátek počítá "Opus bonum" s vydáváním prací menšího rozsahu. Pro budoucnost se počítá se sborníky přednášek Akademických týdnů a se čtyřmi edičními řadami.

Naardenské hnutí

IV. Naardenské setkání se uskutečnilo v Sigmaringendorfu. Předsedou zde byl zvolen dr. A. Slovák, místopředsedou dr. P. Krug a tajemníkem znovu zvolen ing. B. Kobliha. K 21. srpnu bylo vydáno poselství domovu:

Naši milí doma, už šest let uplynulo od onoho rána, kdy jsme se probouzeli hukotem cizích letadel, rozrušenými telefonními vzkazy a vrásčitým smykem pásů zelených housenek. "Hrdinný" Sovětský svaz dovršil svou hanbu. Každým rokem vzdáleným od toho data se nám zdá, že doba je těžší a úpadek hlubší. Ti, kteří by měli hájit pravdu a svobodu couvají do detente. Už už se nám zdá, že beznaděj zaválí všechno. - A přece ne. Víme, že vítr změn přijde. Zatím občas cítíme jen jeho chladivý závan na starých i čerstvějších ranách. Zatím procházíme stále ohněm naší velké národní zkoušky. Je na každém z nás, jak obstojí nejen před ostatními, ale i před svým hlubokým já. Osobní oběti jsou nutné. Jen za jejich cenu opět najdeme pravdu a znovu získáme svobodu. Naděje má listy zelené!

Úřední povolení donášet

Od prvního července platí v Československu zákon o Veřejné bezpečnosti, kterým se rozšiřují práva policie a jiných bezpečnostních orgánů takovou měrou, že to připomíná raná padesátá léta. Hlavní úlohou «orgánů» je «boj proti elementům, poškozujícím společnost», čímž se chce zřejmě zamezit opakování událostí z první poloviny roku 1968. «Každá činnost, nepřátelská státu a společnosti bude demaskována ve smyslu socialistické zákonnosti a její příčiny budou odstraněny».

Policie smí bezjakýchkoli cavyků zakázat veřejná shromáždění. Může však rovněž zakázat jednotlivým osobám vstup na určitá místa a pobyt na nich, může provést bez soudcovského svolení domovní prohlídku, jakož i kontrolu veřejných místností a dopravních prostředků. Činnost policie neomezuje prakticky nic, může ukrojit z práv a svobod občana libovolný kus, kdykoli se orgánům zachce. Samozřejmě se to všechno stane «v zájmu bezpečnosti», jak jinak.

Některé úlohy může policie svěřit i «důvěryhodným občanům v civilu». To není ovšem nic jiného než výzva k špiclování. Českoslovenští komunisté tím napodobují takzvané «dobrovolné brigády pro právo a pořádek», které už delší dobu řádí v Sovětském svazu v «boji proti protisociálním elementům» bok po boku policie a milici.

Všechny čs. policejní a bezpečnostní orgány jsou podle nového zákona povinny spolupracovat s příslušnými institucemi jiných států sovětského bloku. Tímto nařízením se nepřímo potvrzuje existence nadnárodního policejního úřadu komunistických zemí, který letos v dubnu zahájil činnost ve Varšavě.

Toto opatření však zřejmě ke zkrácení občanů, chci říci k normalizaci, nepostačuje. Ministerstvo spravedlnosti oznámilo, že se v dohledné době pomýšlí na obnovení lidových soudů, které by obstarávaly «spravedlivé odsouzení odhalených nepřátel státu».

J.S.

Z Holandska

* VÁNOČNÍ MŠI SVATOU

bude sloužit kraján P. Jan Verner dne 26. prosince v 11 hodin dopoledne v Eindhovenu a to patrně v kapli kláštera Augustinianum /van Wassenhovenstraat 26/ anebo - přes cestu - v kapli Sint Josef Burgh /Gelderopseweg 170/.

* DĚJINY HOLANDSKA

nebudou prozatím v OKNU vycházet. Dr. P. Opršal se nám omluvil zaneprázdněním. Je nám to velmi líto. Autorovi mnohokrát děkujeme za všechnu práci a věříme, že během času se bude moci uvolnit a v seriálu pokračovat, abychom jej mohli i nadále uveřejňovat.

* COMITÉ VRIJE TSJECHOSLOWAKEN IN NEDERLAND

uspořádalo v neděli 10. listopadu velmi zdařilé setkání v Eindhovenu. Pro účastníky bylo odpoledne v překrásné čínské restauraci připraveno několik drah v kuželníku, ostatní dali přednost návštěvě známého Evoluonu. Večer pak dostali přítomní dobrou večeři. Pořadatelům patří dík všem, kteří nelitovali v nevlídném počasí přijet!

* SOKOL DELFT

pořádá v sobotu dne 30. listopadu mikulášskou zábavu s tancem v Maarssenu. Hraje hudba B. Hanuše ml. Začátek ve 20 hod.

„BIČ“

* Syn instalatérův přišel ze školy s tím, že soudružka učitelka říkala, že v našem lidově-demokratickém zřízení se může třeba instalatér stát doktorem. "Tati, je to možné?" - "No, možné to je, ale rád bych znal toho vola, kterej by to udělal!"

* "Tati," říká Pepíček Vrňů, "povídá soudruh učitel, že celé předsednictvo strany chodí každý týden do zemědělských družstev!" - "Tomu se, synu, neřív, oni se tam aspoň sejdou s mnoha přáteli."

* "Víte, že již polovička těch navrátilců má krásné místo a bezvadný byt?", chlubil se jeden "červenka" z Prahy. "A co jste provedli s tím druhým?", zeptal se nevinně Vít Komárek z USA.

* Přišel Pepíček ze schůze pionýrů a povídá: "Tati, byl u nás soudruh Husák a říkal, že nebyt komunismu, tak bysme dneska takhle nežili!" - "Eště, že to, pacholek, aspoň přizná!", zamumlal nevrle starý Vrňů.

* Nejkratší vtíp: ODEŠLI.

Nejdelší - PO JEDNOM.

* VÍTE, CO JE TO

"ŠPUK?" - Škola pro udržení koryta.

"DOKUREV?" - Dovršení kulturní revoluce.

* Na sjezdu zemědělských delegátů povídá tajemník JZD z Kotěhůlek svojí ženě: "Počkej, až začne mluvit Husák. Ten bude přímo fascinovat!" Když pak Husák mluvil už asi půl hodiny, zatahala manželka tajemníka za rukáv a povídá: "Nezapomeň mí, prosím tě, říct, až bude fascinovat!"

K N I H A

Dnes Vám uvádíme uřádku z knihy POTRESTANÍ (autor J. Staněk), která vyjde po Novém roce v nakladatelství CCC, postbus 4149, Haarlem. Kniha stojí f 17,-- (váz.).

Prachatice!

Hanýsek zavrtěl hlavou na znamení nepochopení, že takhle daleko mohli zabloudit.

Rozhodnutí bylo krátké a jasné: směr jihozápad, přeletět šumavské hvozdy a na prvním možném prostoru v západním Německu přistát. Uvedl letadlo do správného směru, dal plyn na maximum, aby se dostali co nejvýše. Kolem nich se objevovaly kupy mlhy, které houstly, jak se blížili hraničním hřebenům, ale přece jen bylo možno průhledem mezi nimi udržovat kontakt se zemí.

Nárazový vítr opět zesílil a Hanýsek jen s námahou udržoval směr. Krátké okamžiky, kdy se mohl přesvědčit, že jsou dostatečně vysoko nad lesními velikány, ho posiloval v jeho víře, že jejich cesta šťastně skončí.

Divůšek zasténal a probral se z bezvědomí. Karel se k němu sklonil.

"Zdeňku, ještě chvíli a jsme na druhé straně. Musíš to vydržet!"

"Chtěl bych pít!"

"Hochu, nic tu není - to víš, s tímhle se nepočítalo, ale vydrž, už jsme těsně u hranic."

Hanýsek zahlédl v jednom okamžiku průrvu v lese, kterou někdy v minulosti způsobila bouře, jíž ani tito věkovití velikáni neodolali. Průrva byla ve směru jejich letu. Nechal Sokola mírně poklesnout a stočil ho vpravo, ale mlha mu zakryla další výhled.

"V několika minutách musíme být za hranicemi. Počkám ještě chvíli a pak začnu klesat první dírou, kterou v tomhle mlíku uvidím, abychom..." Neměl čas dokončit.

Po jeho pravici, těsně před strojem, se objevily stromy jako souvislá hradba. Strhl stroj automaticky vlevo a pokusil se jej zvednout. Všechna snaha byla však marná.

Pravým křídlem zachytili za koruny stoletých smrků. To se ihned odtrhlo od trupu a letadlo jako raněný pták se řítilo dolů. Pod nimi byl nízký smrkový podrost, na který letadlo spadlo a setrvačností pak klouzalo a ničilo vše, co mu bylo v cestě. Trup se trhal o stromy na kusy. Motor ještě naposledy zavyl a části letadla se kutálely po vlhké trávě. Pak se rozhostilo ticho, rušené jen oním nekonečným šepotem šumavských velikánů, který dojíká svou prostotou a mohutností.

IV.

Někde hučela turbína, odněkud přicházely malé ohnivé body, které se šířily ve veliké kruhy. Kdesi v hlavě, vzadu, kam nebylo možno dosáhnout, seděla tupá bolest, která vystřelovala své šípy do celého těla. Tam, kde měl mít nohy, měl nasypánu horu kamenů. Byla to však borovice, která tolik voněla - jako tenkrát, když šel se svým děvčetem na procházku a když jí v téhle vůni nezněle políbil. Chtěl se zvednout, ale s bolestným výkřikem se zvrátil zpět a zůstal nehnutě ležet, dokud se bolest poněkud neutišila.

Karel se probouzel k vědomí.

NSC

má ještě na skladě:

UČEBNICE

holandštiny s holandsko-českým
slovníčkem za cenu

f 22,-- resp.

f 16,50 pro bývalé předplatitele
OKNA

+ f 2,50 za poštovné a obal

NATURALIZACE

- pokyny s příklady, jak žádat o
holandské státní občanství (na
skladě velmi omezený počet) za
cenu

f 5,-- za jeden soubor tiskopisů

Uvedené částky pošlete na giro
NSC; ihned po obdržení výpisu
Vám žádané pošleme.

postgiro Nederlandse Stichting
Comenius, postbus 4112, Haarlem,
č. 1997891

OKNO

informativni bulletin

V Y D A V A T E L : N E D E R L A N D S E S T I C H T I N G C O M E N I U S
postbus 4112
H a a r l e m - N L

Toto číslo "PODZIM - ZIMA 1974"
bylo vydáno v prosinci 1974

Telefon: 023 - 339413

Číslo postgira: NSC 1997891
OKNO 1783305

ZDARMA